

Na osnovu člana 48 stav 2 Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list CG", broj 57/14) Ministarstvo ekonomije, donijelo je

PRAVILNIK O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA EKO DIZAJNA ZA MAŠINE ZA PRANJE VEŠA U DOMAĆINSTVU *

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se tehnički zahtjevi eko dizajna za mašine za pranje veša u domaćinstvu koje koriste energiju iz električne mreže i energiju iz baterija, mašine za pranje veša koje se koriste van domaćinstva i ugradne mašine za pranje veša (u daljem tekstu: mašine za pranje veša u domaćinstvu) koje se isporučuju na tržište, odnosno stavljaju u upotrebu.

Izuzeci od primjene

Član 2

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na kombinovane mašine za pranje i sušenje veša u domaćinstvu.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **eko dizajn** je skup uslova koje mora da ispunjava proizvod koji koristi energiju u pogledu zaštite životne sredine u periodu koji obuhvata proces njegovog nastanka, upotrebe i stavljanja proizvoda van upotrebe;
- 2) **mašina za pranje veša u domaćinstvu** je mašina za pranje veša koja pere i ispira veš koristeći vodu i cijedi veš centrifugiranjem i koja se prvenstveno koristi u nekomercijalne svrhe;
- 3) **ugradna mašina za pranje veša u domaćinstvu** je mašina za pranje veša u domaćinstvu predviđena za postavljanje u ugradno mjesto, pri čemu se za ugradnju koriste odgovarajući elementi namještaja;
- 4) **automatska mašina za pranje veša u domaćinstvu** je mašina za pranje veša u domaćinstvu u kojoj se veš u cjelini pere mašinom, bez posredovanja korisnika u bilo kojoj fazi rada;
- 5) **kombinovana mašina za pranje i sušenje veša u domaćinstvu** je mašina za pranje veša u domaćinstvu koja pored funkcije centrifugiranja ima i funkciju sušenja veša, uglavnom putem zagrijavanja i okretanja veša u bubnju;
- 6) **program** je niz unaprijed definisanih operacija koje je dobavljač označio kao podesan za pranje određene vrste veša;
- 7) **ciklus** je kompletan proces pranja, ispiranja i centrifugiranja, na način kako je definisano za odabrani program;
- 8) **vrijeme trajanja programa** je vrijeme koje protekne od početka do završetka programa, u koje se ne računa vrijeme odlaganja početka programa koje podesi korisnik;
- 9) **nominalni kapacitet** je najveća masa suvog veša određene vrste izražena u kilogramima i navedena u vrijednostima od po 0,5 kg, koju može da opere mašina za pranje veša pri odabranom programu, ako je napunjena u skladu sa uputstvom dobavljača;
- 10) **djelimično opterećenje** je polovina nominalnog kapaciteta mašine za pranje veša za određeni program;

- 11) **preostali sadržaj vlage** je količina vlage koju sadrži veš na kraju centrifugiranja;
- 12) **isključeno stanje (*off-mode*)** je stanje u kojem je mašina za pranje veša isključena pomoću upravljačkog uređaja ili prekidača, kojim korisnik rukuje tokom uobičajenog korišćenja mašine kako bi postigao najmanju potrošnju električne energije i može da traje neograničeno dugo dok je mašina za pranje veša priključena na električnu mrežu i koristi se u skladu sa uputstvom dobavljača. Ukoliko nema upravljačkog uređaja ili prekidača, isključeno stanje se postiže kada se mašina za pranje veša sama vrati u stanje ustaljene potrošnje električne energije;
- 13) **stanje mirovanja (*left-on mode*)** je stanje najniže potrošnje električne energije koje može da traje neograničeno dugo nakon završetka programa bez daljeg posredovanja korisnika;
- 14) **istovjetna mašina za pranje veša** je model mašine za pranje veša u domaćinstvu stavljen na tržište sa istim nominalnim kapacitetom, istih tehničkih karakteristika i istim učinkom, sa istom potrošnjom energije i vode i nivoom buke tokom pranja i centrifugiranja, kao i neki drugi model mašine za pranje veša stavljen na tržište pod drugom tržišnom oznakom od strane istog dobavljača;
- 15) **dobavljač** je ovlašćeni zastupnik proizvođača registrovan u Crnoj Gori, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje mašinu za pranje veša u domaćinstvu stavlja na tržište;
- 16) **distributer** je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje mašinu za pranje veša u domaćinstvu prodaje, iznajmljuje ili izlaže radi prodaje krajnjim korisnicima; i
- 17) **korisnik** je pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje kupuje ili se očekuje da kupi mašinu za pranje veša u domaćinstvu.

Tehnički zahtjevi eko dizajna

Član 4

Tehnički zahtjevi eko dizajna za mašine za pranje veša u domaćinstvu utvrđeni su u Prilogu 1 ovog pravilnika.

Proračun tehničkih zahtjeva iz stava 1 ovog člana, vrši se u skladu sa metodologijom iz Priloga 2 ovog pravilnika.

Ocjenjivanje usaglašenosti

Član 5

Ocjenjivanje usaglašenosti mašina za pranje veša u domaćinstvu sa tehničkim zahtjevima eko dizajna vrši se u skladu sa propisom kojim se uređuje način utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa tehničkim zahtjevima za eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije.

Provjera usaglašenosti sa tehničkim zahtjevima eko dizajna

Član 6

Provjera usaglašenosti mjerenja sa tehničkim zahtjevima eko dizajna mašina za pranje veša u domaćinstvu vrši se na način utvrđen u Prilogu 3 ovog pravilnika.

Prilozi

Član 7

Prilozi 1, 2 i 3 su sastavni dio ovog pravilnika.

Odložena primjena

Član 8

Opšti zahtjevi za eko dizajn i zahtjevi za efikasnost utvrđeni u Prilogu 1 tačka 1 i tačka 2 Faza

1 ovog pravilnika, primjenjivaće se na mašine za pranje veša od 1. januara 2019. godine.

Zahtjevi za efikasnost utvrđeni u Prilogu 1 Faza 2 ovog pravilnika, primjenjivaće se na mašine za pranje veša od 1. januara 2020. godine.

Stupanje na snagu

Član 9

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj pravilnik prenijete su odredbe Regulative Komisije (EU) br. 1015/2010 od 10. novembra 2010. godine o sprovođenju Direktive 2009/125/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju okvira za utvrđivanje zahtjeva eko dizajna za mašine za pranje veša u domaćinstvu.

Broj: 310-993/2017-4

Podgorica: 21.11.2017. godine

MINISTARKA

Dragica Sekulić

TEHNIČKI ZAHTJEVI EKO DIZAJNA ZA MAŠINE ZA PRANJE VEŠA

1. Opšti zahtjevi za eko dizajn

Za izračunavanje potrošnje energije i ostalih parametara za mašine za pranje veša u domaćinstvu, koristi se ciklus kojim se pere normalno zaprljan pamučni veš (u daljem tekstu: standardni program za pamuk) na 40 °C i 60 °C. Ovi se ciklusi mogu jasno prepoznati na uređaju za izbor programa na mašini za pranje veša ili na displeju mašine za pranje veša (ako postoji) ili na oboje, i navedeni su kao "standardni program za pamuk na 60 °C" i "standardni program za pamuk na 40 °C".

Uputstvo za upotrebu, koje obezbjeđuje proizvođač sadrži:

- informaciju o standardnim programima za pamuk na 60 °C i 40 °C, pod nazivima "standardni program za pamuk na 60 °C" i "standardni program za pamuk na 40 °C" i navodi da su ovi programi prikladni za pranje normalno zaprljanog pamučnog veša, i da su to najefikasniji programi u smislu kombinovane potrošnje energije i vode za pranje pamučnog veša. Pored toga, navodi se da temperatura vode može da odstupa od deklarisanе temperature ciklusa;
- informaciju o potrošnji energije u isključenom stanju i stanju mirovanja;
- okvirne podatke o trajanju programa, sadržaju preostale vlage, potrošnji energije i vode za osnovne programe pranja kod punog ili djelimičnog opterećenja, ili oboje;
- preporuke o vrstama deterdženata koji su prikladni za različite temperature pranja.

Mašine za pranje veša u domaćinstvu krajnjim korisnicima nude ciklus pranja na 20 °C. Ovaj program je jasno prepoznat na uređaju za izbor programa na mašini za pranje veša ili na displeju mašine za pranje veša (ako postoji) ili na oboje.

2. Zahtjevi za efikasnost

Mašine za pranje veša u domaćinstvu ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

Faza 1:

- za sve mašine za pranje veša u domaćinstvu, indeks energetske efikasnosti (*EEI*) je manji od 68;
- za mašine za pranje veša u domaćinstvu nominalnog kapaciteta većeg od 3 kg, indeks efikasnosti pranja (*I_w*) je veći od 1,03;
- za mašine za pranje veša u domaćinstvu nominalnog kapaciteta jednakog ili manjeg od 3 kg, indeks efikasnosti pranja (*I_w*) je veći od 1,00;
- za sve mašine za pranje veša u domaćinstvu, potrošnja vode (*W_t*) je:

$$W_t \leq 5 \times c + 35$$

gdje je *c* nominalni kapacitet mašine za pranje veša u domaćinstvu za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri punom opterećenju, ili za standardni program pranja pamuka na 40 °C, pri punom opterećenju, zavisno koja je vrijednost manja.

Faza 2:

- za mašine za pranje veša u domaćinstvu nominalnog kapaciteta jednakog ili većeg od 4 kg, indeks energetske efikasnosti (*EEl*) manji je od 59,
- za sve mašine za pranje veša u domaćinstvu, potrošnja vode je:

$$W_t \leq 5 \times c_{1/2} + 35$$

gdje je *c_{1/2}* nominalni kapacitet mašine za pranje veša u domaćinstvu za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri djelimičnom opterećenju, ili za standardni program pranja pamuka na 40 °C, pri djelimičnom opterećenju, u zavisnosti koja je vrijednost manja.

Indeks energetske efikasnosti (*EEl*), indeks efikasnosti pranja (*I_w*) i potrošnja vode (*W_t*) izračunavaju se na način utvrđen u Prilogu 2 ovog pravilnika.

METODOLOGIJA ZA IZRAČUNAVANJE TEHNIČKIH ZAHTJEVA EKO DIZAJNA

1. Izračunavanje indeksa energetske efikasnosti

Za izračunavanje indeksa energetske efikasnosti (EEI) određenog modela mašine za pranje veša u domaćinstvu, poredi se ponderisana godišnja potrošnja energije mašine za pranje veša za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom i djelimičnom opterećenju, kao i za standardni program pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju, sa njenom standardnom godišnjom potrošnjom energije.

1.1. Indeks energetske efikasnosti (EEI) se izračunava na sljedeći način i zaokružuje na jedno decimalno mjesto:

$$EEI = \frac{AE_C}{SAE_C} \times 100$$

gdje je:

AE_C - godišnja potrošnja energije mašine za pranje veša,

SAE_C - standardna godišnja potrošnja energije mašine za pranje veša.

1.2. Standardna godišnja potrošnja energije (SAE_C) se izračunava u kWh/godini i zaokružuje na dva decimalna mjesta kao:

$$SAE_C = 47,0 \times c + 51,7$$

gdje je:

c - nominalni kapacitet mašine za pranje veša za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju ili za standardni program pranja pamuka na 40°C pri punom opterećenju, zavisno od toga koja je vrijednost manja.

1.3. Ponderisana godišnja potrošnja energije (AE_C) se izračunava u kWh/godini na sljedeći način i zaokružuje na dva decimalna mjesta:

$$AE_C = E_t \times 220 + \frac{[P_0 \times \frac{525600 - (T_t \times 220)}{2} + P_l \times \frac{525600 - (T_l \times 220)}{2}]}{60 \times 1000}$$

gdje je:

E_t - ponderisana potrošnja energije,

P_0 - ponderisana snaga u isključenom stanju,

P_l - ponderisana snaga u stanju mirovanja,

T_t - ponderisano vrijeme trajanja programa,

220 - ukupan broj standardnih ciklusa pranja tokom godinu dana.

Kada mašina za pranje veša u domaćinstvu ima sistem za upravljanje energijom tako da po završetku programa automatski prelazi u isključeno stanje, ponderisana godišnja potrošnja energije (AE_C) se izračunava uzimajući u obzir stvarno trajanje stanja mirovanja prema sljedećoj formuli:

$$AE_C = E_t \times 220 + \frac{\{(P_l \times T_l \times 220 + P_0 \times [525600 - (T_t \times 220) - (T_l \times 220)]\}}{60 \times 1000}$$

gdje je:

T_l - vrijeme trajanja stanja mirovanja.

1.4. Ponderisana potrošnja energije (E_t) se izračunava u kWh na sljedeći način i zaokružuje na tri decimalna mjesta:

$$E_t = (3 \times E_{t,60} + 2 \times E_{t,60\frac{1}{2}} + 2 \times E_{t,40\frac{1}{2}})/7$$

gde je:

$E_{t,60}$ - potrošnja energije za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju,

$E_{t,60\frac{1}{2}}$ - potrošnja energije za standardni program pranja pamuka na 60°C pri djelimičnom opterećenju,

$E_{t,40\frac{1}{2}}$ - potrošnja energije za standardni program pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju.

1.5. Ponderisana snaga u isključenom stanju (P_0) se izračunava u W na sljedeći način i zaokružuje na dva decimalna mjesta:

$$P_0 = (3 \times P_{0,60} + 2 \times P_{0,60\frac{1}{2}} + 2 \times P_{0,40\frac{1}{2}})/7$$

gde je:

$P_{0,60}$ - snaga u isključenom stanju za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju,

$P_{0,60\frac{1}{2}}$ - snaga u isključenom stanju za standardni program pranja pamuka na 60°C pri djelimičnom opterećenju,

$P_{0,40\frac{1}{2}}$ - snaga u isključenom stanju za standardni program pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju.

1.6. Ponderisana snaga u stanju mirovanja (P_l) izračunava se u W na sljedeći način i zaokružuje na dva decimalna mjesta:

$$P_l = (3 \times P_{l,60} + 2 \times P_{l,60\frac{1}{2}} + 2 \times P_{l,40\frac{1}{2}})/7$$

gde je:

$P_{l,60}$ - snaga u stanju mirovanja za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju,

$P_{l,60\frac{1}{2}}$ - snaga u stanju mirovanja za standardni program pranja pamuka na 60°C pri djelimičnom opterećenju,

$P_{l,40\frac{1}{2}}$ - snaga u stanju mirovanja za standardni program pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju.

1.7. Ponderisano vrijeme trajanja programa T_t se izračunava u minutima na sljedeći način i zaokružuje na najbliži minut:

$$T_t = (3 \times T_{t,60} + 2 \times T_{t,60\frac{1}{2}} + 2 \times T_{t,40\frac{1}{2}})/7$$

gde je:

$T_{t,60}$ - vrijeme trajanja standardnog programa pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju,

$T_{t,60\frac{1}{2}}$ - vrijeme trajanja standardnog programa pranja pamuka na 60°C pri djelimičnom opterećenju,

$T_{t,40\frac{1}{2}}$ - vrijeme trajanja standardnog programa pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju.

1.8. Ponderisano vrijeme trajanja stanja mirovanja (T_l) izračunava se u minutima na sljedeći način i zaokružuje na najbliži minut:

$$T_l = (3 \times T_{l,60} + 2 \times T_{l,60\frac{1}{2}} + 2 \times T_{l,40\frac{1}{2}})/7$$

gde je:

$T_{l,60}$ - vrijeme trajanja stanja mirovanja za standardni program pranja pamuka na 60°C pri punom opterećenju,

$T_{l,60\frac{1}{2}}$ - vrijeme trajanja stanja mirovanja za standardni program pranja pamuka na 60°C pri

djelimičnom opterećenju,
 $T_{1,40\frac{1}{2}}$ - vrijeme trajanja stanja mirovanja za standardni program pranja pamuka na 40°C pri djelimičnom opterećenju.

2. Izračunavanje indeksa efikasnosti pranja

Za izračunavanje indeksa efikasnosti pranja (I_w), ponderisana efikasnost pranja mašine za pranje veša u domaćinstvu za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri punom i djelimičnom opterećenju, i za standardni program pranja pamuka na 40 °C, pri djelimičnom opterećenju, upoređuje se sa efikasnošću pranja referentne mašine za pranje veša, gdje referentna mašina za pranje veša ima karakteristike navedene u opšte priznatim najnovijim mjernim metodama.

2.1 Indeks efikasnosti pranja (I_w) izračunava se na sljedeći način i zaokružuje na tri decimalna mjesta:

$$I_w = \frac{(3 \times I_{w,60} + 2 \times I_{w,60\frac{1}{2}} + 2 \times I_{w,40\frac{1}{2}})}{7}$$

gdje:

$I_{w,60}$ -indeks efikasnosti pranja za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri punom opterećenju;

$I_{w,60\frac{1}{2}}$ -indeks efikasnosti pranja za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri djelimičnom opterećenju;

$I_{w,40\frac{1}{2}}$ -indeks efikasnosti pranja za standardni program pranja pamuka na 40 °C, pri djelimičnom opterećenju.

2.2 Indeks efikasnosti pranja standardnog programa pranja pamuka (p) izračunava se na sljedeći način:

$$I_{w,p} = \frac{1}{n} \times \sum_{i=1}^n \left(\frac{W_{T,i}}{W_{R,a}} \right)$$

gdje:

$W_{T,i}$ -efikasnost pranja mašine za pranje veša u domaćinstvu, koja se ispituje u jednom ispitnom ciklusu (i);

$W_{R,a}$ -prosječna efikasnost pranja referentne mašine za pranje veša u domaćinstvu;

n - broj ispitnih ciklusa, $n \geq 3$ za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri djelimičnom opterećenju i $n \geq 2$ za standardni program pranja pamuka na 40 °C, pri djelimičnom opterećenju.

Efikasnost pranja (W) predstavlja prosjek reflektovanih vrijednosti svake ispitne trake nakon završetka ispitnog ciklusa.

3. Izračunavanje potrošnje vode

Potrošnja vode (W_t) izračunava se na sljedeći način i zaokružuje na jedno decimalno mjesto:

$$W_t = W_{t,60}$$

gdje je:

$W_{t,60}$ - potrošnja vode za standardni program pranja pamuka na 60 °C, pri punom opterećenju.

4. Izračunavanje preostalog sadržaja vlage

Preostali sadržaj vlage (D) programa izračunava se u procentima i zaokružuje na najbliži cijeli broj.

PROVJERA USAGLAŠENOSTI MJERENJA SA
TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA EKO DIZAJNA

U svrhu provjere usaglašenosti mjerenja sa tehničkim zahtjevima eko dizajna mašina za pranje veša u domaćinstvu ispituje se jedna mašina za pranje veša. Ako izmjereni parametri ne zadovoljavaju vrijednosti koje je proizvođač naveo u tehničkoj dokumentaciji, mjerenja se vrše na još tri mašine za pranje veša. Aritmetička sredina izmjerenih vrijednosti te tri mašine treba da bude u granicama datim u Tabeli 1, osim potrošnje energije, gdje izmjerene vrijednosti nijesu veće od nominalne vrijednosti E_t za više od 6 %. U protivnom, smatra se da taj model i svi drugi istovjetni modeli mašina za pranje veša u domaćinstvu ne zadovoljavaju tehničke zahtjeve eko dizajna iz Priloga 1.

Prilikom vršenja mjerenja iz stava 1 ovog priloga koriste se pouzdani, tačni i ponovljivi postupci, vodeći računa o opšte priznatim najnovijim mjernim metodama.

Tabela1

Izmjereni parametar	Odstupanja
Godišnja potrošnja energije	Izmjerena vrijednost nije veća od nominalne vrijednosti ¹ AE_c za više od 10 %
Indeks efikasnosti pranja	Izmjerena vrijednost nije manja od nominalne vrijednosti I_w za više od 4 %
Potrošnja energije	Izmjerena vrijednost nije veća od nominalne vrijednosti E_t za više od 10 %
Vrijeme trajanja programa	Izmjerena vrijednost ne prelazi nominalnu vrijednost T_t za više od 10 %
Potrošnja vode	Izmjerena vrijednost nije veća od nominalne vrijednosti W_t za više od 10 %
Snage u isključenom stanju i stanju mirovanja	Izmjerena vrijednost snage P_o i P_l koja je veća od 1,00 W, nije veća od nominalne vrijednosti za više od 10 %. Izmjerena vrijednost snage P_o i P_l koja je manja ili jednaka 1,00 W, nije veća od nominalne vrijednosti za više od 0,10 W.
Vrijeme trajanja stanja mirovanja	Izmjerena vrijednost ne prelazi nominalnu vrijednosti T_l za više od 10 %.

¹"nominalna vrijednost" je vrijednost koju navodi proizvođač.